

KONTEKST:

Potrebno utvrditi bezbednosnu situaciju Maliju, u cilju analize i donošenja odluke u konkretnom slučaju, a povodom zahteva za azil lica poreklom iz Malija, prema izjavi iznetoj na zahtevu za azil i usmenoj raspravi;

PITANJE: Bezbednosna situacija u Maliju

ODGOVOR:

Iako jedna od najsiromašnijih zemalja na svetu, Mali je od 1990.godine predstavljao jednu od retkih relativno stabilnih demokratija na afričkom kontinentu.¹ Međutim, stabilnost Malija je narušena u januaru 2012.godine, kada su oružane grupe tuareških separatista podigle pobunu na severu zemlje, u nameri da otepe taj deo teritorije Malija i proglase nezavisnu državu Tuarega.² Tuarizi u Maliju čine 10% od ukupno 15.5 miliona stanovnika.³

Vlada Malija nije adekvatno odgovorila na ovu pobunu, te su tuareški separatisti okupljeni oko dve oružane grupe - tuareškog sekularnog Nacionalnog pokreta za oslobođenje Azawada (National movement for the liberation of Azawad – MNLA) i islamističke tuareške grupe Ansar Dine, brzo porazili loše opremljenu državnu vojsku, osvojivši velike delove teritorije na severu Malija.⁴

Razočarani slabom reakcijom Vlade u Bamaku na pobunu Tuarega, delovi malijske vojske su izvršili vojni udar u martu 2012.godine i zbacili sa vlasti tadašnjeg predsednika Amadou Toumani Touré-a.^{5 6}

Ipak, pod međunarodnim pritiskom, vođe vojne hunte su u aprilu 2012. godine predale vlast prelaznoj civilnoj vladi, ali je politička nestabilnost i dalje prisutna.⁷

Tuareški separatisti predvođeni od strane MNLA su iskoristili vakuum političke nestabilnosti nakon vojnog udara da osvoje dodatne delove teritorije kao i da zauzmu ključne

¹ BBC News Africa : Mali profile - <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-13881370>, pristupljeno 15. 01. 2013.

² Refugees International: Mali: Outside The Spotlight, Displaced People in Urgent Need Of Assistance/ Background, 13.decembar 2012. - http://www.refugeesinternational.org/sites/default/files/121312_Mali_Outside%20letterhead%20end.pdf, pristupljeno 15.01.2013.

³ CIA The World Factbook: Mali/ People and society, - <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ml.html>, pristupljeno 15.01.2013.

⁴ Integrated Regional Information Network: Analysis: Towards intervention in Mali, 02.oktobar 2012. - http://www.ecoi.net/local_link/227983/335962_en.html, pristupljeno 15.01.2013.

⁵ The Guardian: Many civilians vow to take arms against Islamic extremists, 04.decembar 2012. - <http://www.guardian.co.uk/world/2012/dec/04/mali-civilians-arms-against-islamist-extremists>, pristupljeno 15.01.2013.

⁶ Agence France-Presse: Mali unrest timeline, 14.januar 2013. - <http://reliefweb.int/report/mali/mali-unrest-timeline>, pristupljeno 15.01.2013.

⁷ Refugees International: Mali: Outside The Spotlight, Displaced People in Urgent Need Of Assistance/ Background, 13.decembar 2012. - http://www.refugeesinternational.org/sites/default/files/121312_Mali_Outside%20letterhead%20end.pdf, pristupljeno 15.01.2013.

gradove na severu Malija.^{8 9} Dodatna teritorijalna osvajanja su ohrabrila separatiste da 6.aprila 2012. godine proglase „nezavisni Azawad“ (stari naziv za državu Tuarega) i da osnuju Prelazni savet države Azawad (Transitional Council of the State of Azawad – CTEA).¹⁰

Međutim, savezništvo između MNLA i islamističke grupe Ansar Dine je već u junu 2012.godine prekinuto, a grupa Ansar Dine se povezala sa dve islamističke grupe – Pokretom za jedinstvo i džihad u Zapadnoj Africi (Movement for Oneness and Jihad in West Africa – Mujao) i al-Kaidom islamskog Magreba (al-Qaeda of the Islamic Maghreb – AQIM).^{11 12} Ove tri islamističke grupe su ubrzo pokrenule ofanzivu i počele da potiskuju tuarešku grupu MNLA sa teritorije koju je prethodno osvojila.¹³ Islamisti su uspeali da zauzmu i strateški bitan grad na severu – Gao.¹⁴

Tokom sledećih nekoliko meseci 2012. godine islamisti su uspeali da potpuno zauzmu sever Malija i da počnu sa primenom surovijeg tumačenja šerijatskog prava na osvojenoj teritoriji.^{15 16}

U oktobru 2012.godine Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija je usvojio rezoluciju kojom savetuje zemljama Zapadne Afrike da počnu sa pripremama vojnih trupa koje bi pomogle Maliju da ponovo zadobije kontrolu nad severnim delom države, nakon što je Mali uputio apel za pomoć međunarodnoj zajednici.^{17 18} Kao odgovor na odluku Saveta bezbednosti, 15 lidera država članica Ekonomske zajednice država Zapadne Afrike (Economic Community of West African States - ECOWAS) je u novembru 2012.godine postiglo dogovor o slanju 3 300 vojnika u Mali, ali ne pre septembra 2013.godine.^{19 20}

Savet bezbednosti UN je potom, u decembru 2012.godine usvojio rezoluciju kojom odobrava slanje afričkih trupa u pomoć snagama Malija, uz isticanje činjenice da pre upotrebe

⁸ Refugees International: Mali: Outside The Spotlight, Displaced People in Urgent Need Of Assistance/ Background, 13.decembar 2012. - http://www.refugeesinternational.org/sites/default/files/121312_Mali_Outside%20letterhead%20end.pdf, pristupljeno 15.01.2013.

⁹ Agence France-Presse: Mali unrest timeline, 14.januar 2013. - <http://reliefweb.int/report/mali/mali-unrest-timeline>, pristupljeno 15.01.2013.

¹⁰ Integrated Regional Information Network: Whatever happened to Azawad?, 10.oktobar 2012. - http://www.ecoi.net/local_link/228660/336742_en.html, pristupljeno 15.01.2013.

¹¹ The Guardian: Many civilians vow to take arms against Islamic extremists, 04.decembar 2012. - <http://www.guardian.co.uk/world/2012/dec/04/mali-civilians-arms-against-islamist-extremists>, pristupljeno 15.01.2013.

¹² Agence France-Presse: North Mali clashes kill dozens, some unarmed: source, 20.novembar 2012. - <http://reliefweb.int/report/mali/north-mali-clashes-kill-dozens-some-unarmed-source>, pristupljeno 15.01.2013.

¹³ Agence France-Presse: Islamists drive Tuareg rebels from Mali town: source, 19.novembar 2012. - <http://reliefweb.int/report/mali/islamists-drive-tuareg-rebels-mali-town-sources>, pristupljeno 15.01.2013.

¹⁴ Agence France-Presse: Mali unrest timeline, 14.januar 2013. - <http://reliefweb.int/report/mali/mali-unrest-timeline>, pristupljeno 15.01.2013.

¹⁵ BBC News Africa: UN backs Mali intervention force to oust rebels, 21.12.2012. - <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-20801094>, pristupljeno 15.01.2013.

¹⁶ Agence France-Presse: Mali unrest timeline, 14.januar 2013. - <http://reliefweb.int/report/mali/mali-unrest-timeline>, pristupljeno 15.01.2013.

¹⁷ Agence France-Presse: Mali unrest timeline, 14.januar 2013. - <http://reliefweb.int/report/mali/mali-unrest-timeline>, pristupljeno 15.01.2013.

¹⁸ BBC News Africa: UN adopts resolution on Northern Mali, 12.oktobar 2012. - <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-19933979>, pristupljeno 15.01.2013.

¹⁹ Agence France-Presse: Mali unrest timeline, 14.januar 2013. - <http://reliefweb.int/report/mali/mali-unrest-timeline>, pristupljeno 15.01.2013.

²⁰ BBC News Africa: UN backs Mali intervention force to oust rebels, 21.12.2012. - <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-20801094>, pristupljeno 15.01.2013.

sile moraju prvo biti iscrpljena sva diplomatska sredstva.²¹ Intervencija arfičkih zemalja pod imenom AFISMA odobrena je od strane Saveta bezbednosti sa vremenskim ograničenjem od jedne godine u kojoj treba da pomogne vojsci Malija da povрати izgubljenu kontrolu.^{22 23}

Kriza u Maliju se dodatno produbila početkom januara 2013.godine kada su islamisti počeli da napreduju ka jugu zemlje, približavajući se teritoriji koju kontrolišu državne vojne snage. Napad na grad Kona (Konna) 10.januara 2012. godine,²⁴ i njegovo zauzimanje nakon povlačenja vladinih snaga^{25 26} bio je prekretnica u promeni pristupa međunarodne zajednice situaciji u Maliju.^{27 28}

Portparol grupe Ansar Dine je izjavio da će islamisti nakon zauzimanja Kone nastaviti osvajanja dalje ka jugu zemlje.^{29 30} Međunarodna zajednica predvođena Francuskom je počela da strahuje da će islamisti uspeti da stignu do glavnog grada Bamakoa i da će, prema rečima francuskog predsednika Olanda, pretvoriti Mali u „terorističku državu“.³¹

Već 11.januara 2013.godine Francuska je poslala svoje vojne trupe u Mali kako bi pomogle vladinim snagama.^{32 33} Četiri francuska borbena aviona su bombardovala i uništila

²¹ Agence France-Presse: Mali unrest timeline, 14.januar 2013. - <http://reliefweb.int/report/mali/mali-unrest-timeline>, pristupljeno 15.01.2013.

²² The Guardian: UN authorises use of military force against Islamists in Mali, 20.decembar 2012. - <http://www.guardian.co.uk/world/2012/dec/20/mali-un-authorises-military-force>, pristupljeno 15.01.2013.

²³ BBC News Africa: UN backs Mali intervention force to oust rebels, 21.12.2012. - <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-20801094>, pristupljeno 15.01.2013.

²⁴ BBC News Africa: Mali crisis: who's who?, 15.januar 2013. - <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-17582909>, pristupljeno 15.01.2013.

²⁵ BBC News Africa: Mali islamists enter Konna after clashes with the army, 10.januar 2013. - <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-20970604>, pristupljeno 15.01.2013.

²⁶ Agence France-Presse: Mali crisis deepens as Islamists go south, 10.januar 2013. - <http://reliefweb.int/report/mali/mali-crisis-deepens-islamists-head-south>, pristupljeno 15.01.2013.

²⁷ BBC News Africa: Mali islamists enter Konna after clashes with the army, 10.januar 2013. - <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-20970604>, pristupljeno 15.01.2013.

²⁸ Agence France-Presse: Mali crisis deepens as Islamists go south, 10.januar 2013. - <http://reliefweb.int/report/mali/mali-crisis-deepens-islamists-head-south>, pristupljeno 15.01.2013.

²⁹ BBC News Africa: Mali islamists enter Konna after clashes with the army, 10.januar 2013. - <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-20970604>, pristupljeno 15.01.2013.

³⁰ Agence France-Presse: Mali crisis deepens as Islamists go south, 10.januar 2013. - <http://reliefweb.int/report/mali/mali-crisis-deepens-islamists-head-south>, pristupljeno 15.01.2013.

³¹ BBC News Africa: Mali crisis: who's who?, 15.januar 2013. - <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-17582909>, pristupljeno 15.01.2013.

³² BBC News Africa: France rafale jets target Gao in Eastern Mali, 13.januar 2013. - <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-21002918>, pristupljeno 15.01.2013.

³³ Le Parisien: Intervention française au Mali : l'Otan salue l'opération de la France, 14.januar 2013. - <http://www.leparisien.fr/international/mali-les-jihadistes-menacent-de-frapper-au-coeur-de-la-france-14-01-2013-2479909.php>, pristupljeno 15.01.2013.

kampove za obuku islamista na severu zemlje, u blizini grada Gao.³⁴ ³⁵ Francuska je poslala i oko 550 vojnika u grad Mopti u centralnom delu zemlje, kao i u glavni grad Bamako.³⁶

Procenjuje se da je od početka francuske intervencije 11.januara 2013.godine ubijeno najmanje 100 islamista.³⁷ Sa druge strane, najmanje 11 vojnika Malija i jedan francuski pilot su poginuli u sukobima sa islamistima od uključivanja francuskih snaga u sukobe.³⁸ U borbama za preotimanje grada Kone iz ruku islamista koje su otpočele 12.januara 2013.godine je, prema procenama Human Rights Watch-a, poginulo najmanje deset civila od kojih je bilo troje dece.³⁹

KOMENTAR/ZAKLJUČAK:

Bezbednosna situacija u Maliju se od januara 2012. godine pogoršava svakim danom sve više. Islamističke grupe su u prethodnih nekoliko meseci osvojile značajan deo teritorije zemlje. Vojska Malija je slabo opremljena i jedino se uz pomoć međunarodne zajednice može sprečiti scenario u kome Mali postaje islamistička zemlja i centar za brojne terorističke grupe. U sukobima islamista, vojnih snaga Malija i međunarodnih trupa, osim pripadnika strana u sukobu stradaju i civili.

³⁴ BBC News Africa: France rafale jets target Gao in Eastern Mali, 13.januar 2013. - <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-21002918>, pristupljeno 15.01.2013.

³⁵ Le Parisien: Intervention française au Mali : l'Otan salue l'opération de la France, 14.januar 2013. - <http://www.leparisien.fr/international/mali-les-jihadistes-menacent-de-frapper-au-coeur-de-la-france-14-01-2013-2479909.php>, pristupljeno 15.01.2013.

³⁶ BBC News Africa: France rafale jets target Gao in Eastern Mali, 13.januar 2013. - <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-21002918>, pristupljeno 15.01.2013.

³⁷ BBC News Africa: France rafale jets target Gao in Eastern Mali, 13.januar 2013. - <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-21002918>, pristupljeno 15.01.2013.

³⁸ BBC News Africa: France rafale jets target Gao in Eastern Mali, 13.januar 2013. - <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-21002918>, pristupljeno 15.01.2013.

³⁹ ReliefWeb: 10 civilians including 3 children killed in Mali unrest: HRW, 12.januar 2013. - http://www.ecoi.net/local_link/235256/344155_en.html, pristupljeno 15.01.2013.